

Marika Riikonen

Sielun karkauspäivä

Asua tässä talossa ja uneksia itselleen sielu. Lause pulpahti Kristiinan mieleen, kun hän käveli pienestä portista pihaan. Saranat narahtivat, niin kuin aina. Pitäisi rasvata ne vihdoin, Kristiina ajatteli.

Väsytti kauheasti. Jalat painoivat kuin kaksi vedellä täytettyä säkkiä. Loppusyksyn viima tunki väkisin takin sisään. Napit olivat tainneet jäädä auki. Miten väsyttikin näin?

Portilta kuistille johti pyöreiden, litteiden, kivisten laattojen polku. Se kiemurteli hieman, ensin oikealle, sitten vasemmalle. Kivet olivat kosteat, ja Kristiinan jalkineista kuului pehmeän tassutusäänen lisäksi vaimeaa litsahtelua. Laattojen välissä kasvoi hiustuppojen näköisiä vihreitä ruohokimppuja. Niiden tummuus oli syvää, vaikka kesä oli jäänyt jälkeen jo kauan sitten. Ehkä sade piti korret virkeinä ja sisukkaina.

Kristiinaa ihmetytti, miten nopeasti kaikki rapistui. Salavihkaa ja kuitenkin silmien edessä. Ruohot, heinät ja sammalet kiipesivät puutarhan laattojen päälle heti kun silmä vältti, ja muuallekin. Yksi laatta oli murtunut. Milloin? Halkeamassa muhi sitkeää vihreää nukkaa. Kärsimättömyys värisi hartioista käsivarsiin sähköisenä kyynjuovana. Pitäisi kitkeä ja harventaa! Nyppiä nurmikko, käyttää viikatetta, lakaista mädänneet omenat tunkion pimentoon.

Entäs talo sitten? Aivan kuin hän ei olisi hetkeen nähnyt koko taloa – maalipinta oli kauhistuttavasti rapistunut. Seinät varistivat sinisiä suikaleita, loivat nahkaansa. Martin pitäisi maalata jokainen pinta! Lause putosi puoliksi ääneen Kristiinan suusta, sillä talo näytti äkkiä kamalan vanhalta. Vanhalta kuin elämä, vanhalta kuin Anni viimeksi tavatessa. Kamala ajatus. Typerä. Kristiina kurahti sille pienen naurun.

Asua tässä talossa ja uneksia itselleen sielu. Lause kummitteli Kristiinan päässä, vaivasi esiin levottomia, harhailevia ajatuksia. Kukahan niin oli sanonut? Kristiina muisti hämärästi jonkun esittäneen lauseen painokkaasti äskettäin. Kaikki muut puhujan sanat ja puhuja itse olivat kadonneet tarpeettomien asioiden sumuun, mutta tämä lause matkasi Kristiinan mukana. Siinä oli jotain kavahduttavaa ja surullista. Siinä kumisi menetys, jolle Kristiina ei osannut antaa nimeä. Mene pois!

Ajatusten harmaat aallot nostattivat himmeitä, tylsiä kysymyksiä: Mistä oikeastaan olen tulossa? Mikä päivä nyt olikaan? Aivot hakivat vastausta aalloilla kelluvasta roinasta. Mitään ei löytynyt. Laineiden takana kohosi pimeä ja tyhjä yö.

Paniikin hyöky kohahti takaraivolta ja täytti hetkeksi koko kallon. Se jymisi jättimäisenä ja ruhjovana ja riuhtoi kaiken hallinnan mukanaan. Sydän hakkasi, rinta tuntui ahtaalta. Oli pakko tehdä jotain, liikkua. Kristiina syöksähti eteenpäin, talloi ruohottuneita laattoja, juoksi kumarassa lyhyin askelin kankein jaloin, kunnes oikeassa nilkassa välähti kuuma kipu. Kolaus sai kuohan tasoittumaan. Kristiina pysähtyi ja katsoi alas. Kuistin alimmaisen rappusen syrjä se oli, rosoinen puu oli puraissut hänen jalkaansa, varoittanut kiitämästä päistikkaa portaita päin. Verta ei näkynyt, mutta tylppä kipu tykytti jalassa. Se kertoi, että hän oli yhä olemassa. Hän oli tässä. Siellä missä pitikin.

Tutussa pihassa, kotiin tulossa.

Ajatukset selkenivät. Kristiina tunsu, miten hänen otsansa kirkastui ja avartui. Nahka laajeni isoksi kentäksi, kun huolirypyt silisivät. Tietysti! Kotiin hän oli tulossa, kiireellä, takki auki. Ei hän ollut ehtinyt taistella vetoketjujen kanssa, vaikka kävelymatka oli pitkä, sillä vielä piti ehtiä vaikka mitä. Ruokkia eläimet ja miehet, laittaa perunakeittoa, parsia jokunen sukka. Kirjoittaa puhtaaksi pinkka tärkeitä koulun papereita.

Kristiina kopisteli matalat portaat, kolme vain, kuistille tai oikeastaan verannalle, jonka ristikoissa köynnökset roikkuivat syksyyn nahistuneina. Ulko-oven viereisestä ikkunasta kajasti pehmeää valoa. Itse huone oli hämärä, valo tuli jostain talon sisuksista. Olisi ihanaa pian levähtää. Olisi ihanaa olla kotona, istua omaan tuoliin, laittaa kannullinen maitoteetä.

Ikkuna päästi ääntä lävitseen. Sisältä kuului mutinaa. Uutiset ja sää, Kristiina arvasi. Telkkarin ääressä tietysti istuivat. Verannan kukkaruukkupinon oli Martti vienyt jonnekin. Tyypillistä, että se siivosi hänen tarvikkeitaan pois näkyvistä. Mutta eipä näkynyt vasaraakaan, tai tuoleja. Jopa oli.

Ääni sisällä kohosi äkisti ja laski taas. Perhe siellä mutisi, niillä oli tietysti nälkä. Itse eivät edes voileipää osanneet laatia, melkein aikuiset pojat. Kristiinaa hymyilytti. Leipää Jussille ja mikä se toinen oli, Hannulle. Käsi etsi takintaskusta avainta, mutta kauhoi tyhjää. Peijakas. Nenäliina löytyi ja nukkapalloja, taskunpohjan pölyä. Käsi siirtyi kuin itsellään pyyhkäisemään ikkunalautaa, kapeaa kuilua ikkunanpuitteen alla. Sieltä sormet tapasivat tahmean seitin, mutta eivät avainta.

Joutua nyt kolkuttamaan, omalla ovellaan. Miten typerää. Ääni talon sisältä kuului yhä, ja nyt mutina kuulosti naisen ääneltä. Oliko heillä vieraita, ja kello oli vaikka mitä? Vai olivatko pojat sittenkin niin nuoria, että kuulostivat yhä heleiltä kuin kuorolaiset?

”En halua puhua sille mitään, ei siitä mitään tule.” Illan tuuli jätti ikkunan rakosista noruvan lauseen kokonaiseksi ja kirkkaaksi. Nainen siellä puhui. Vieras nainen, joka kuulosti väsyneeltä ja surulliselta tai mahdollisesti kyllästyneeltä.

”Tämä on meidän koti nyt, en jaksa selittää asiaa uudelleen ja uudelleen. Anteeksi nyt vain.”

Sumu uhkasi peittää Kristiinan, jalat lähes pettivät alta. Hän oli niin väsynyt. Marttiko tuon oli kutsunut? Mistä siellä puhuttiin? Viha lämmitti ohimoita, ja kylmät sormet kipristyivät nyrkkiin. Kynnet raapivat kämmentä, se tyttö ei ollut leikannut.

Martti kestitsi muita naisia heidän kodissaan. Vienyt häneltä avaimetkin. Mitä muuta se oli vienyt? Hänen nimensä? Niinkö? Niinkö? Kirjaimet ovesa olivat eri. Jokisalo, ne ilkkuivat. Ei Parjanne.

Kristiinan käsi kiertyi oven kahvaan. Kämmen tarttui puuhun, kiinnittyi halaamaan ja rutistamaan vanhaa tuttua, vanhaa rakasta. Mutta vaikka hän kiskoi ja veti ja huusi ja kiskoi ja veti, ovi pysyi lukossa. Eivätkä Martti ja nainen tulleet avaamaan. Eivät pojat, ei kukaan. Hänen kotinsa pysyi salvattuna linnakkeena, ja hänen huutonsa mureni kuivaksi itkuksi.

Asua tässä talossa ja uneksia itselleen sielu. Lause putoili kirkkaina pisaroina. Sanojen paino oli niin tuttu ja rakas. Kuin runoa, ja ehkä se olikin. Se muodosti hänen ajatustensa ympärille lempeän, kokoavan verkon. Muistot putosivat verkon silmistä yksitellen, mutta osa takertui naruihin, sinnitteli. Lause oli verkkokassi, punaisesta langasta tehty. Se piteli hänen ajatuksiaan.

Se tyttökin valkoisissaan oli kuunnellut, kun joku luki noita lauseita ääneen, kasvoton ääni, mutta kaunis. Vaipat olivat jääneet, ja kynnenleikkuut.

Uneksia itselleen sielu.

”Äiti?”

Mitä nyt? Joku tarttui hänen käsivarteensa. Varovasti, kuin villikissan pentuun ladonnurkassa.

”Äiti, mennään pois. Kotiin. Tule.”

Kristiina käänsi päätään. Tämä oli sairasta pilaa. Varttunut mies piteli hänen käsivarttaan ja houkutteli häntä mukaansa. Ehkä se oli Martti, joka uskotteli olevansa hänen poikansa. Martilta mies ei näyttänyt, nenä oli liian lyhyt ja posket vieraan pyöreät. Pääkin kaljuuntui.

”Äiti. Hannu tässä. Sinun poikasi tässä. Mennään. Aamutossusikin ihan märät.”

Kristiina antoi periksi, antoi kaiken tapahtua. Mielessä käväisi utuinen kuva tästä samasta tai samannäköisestä vieraasta vanhenevasta miehestä, karikatyyristä hänen pojastaan, kuiskimassa hänelle asioita tässä pihassa, kotipihassa. Nyt kun sanottiin, jalat tuntuivat vähän märiltä. Takki meni kiinni, kun mies solmi froteisen vyön. Vyö siinä sitten olikin.

Punaisen auton ikkunasta Kristiina katsoi, miten kotitalon ääriiviivat himmenivät ja rakennus pieneni nukketalon kokoiseksi. Sitten se upposi pimeyteen kuin kivi tummaan veteen.

Niskaa alkoi särkeä. Muuta tuttua hänellä ei ollut.

Kursivoitu runosäe on Eeva-Liisa Mannerilta